

УДК 621.396.933(075)

Кміта Є. В.
Навчально-сертифікаційний центр Укрероруху

**МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ
ЗАГАЛЬНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СПІВСТАВЛЕННІ
З ЕЛЕМЕНТАМИ РІДНОЇ МОВИ В КАНАДІ
(на базі матеріалів різних спеціалізованих
мовних коледжів та ВТУЗів)**

У статті розглядаються методологічні аспекти вивчення елементів розмовної англійської мови в співставленні з елементами рідної мови в Канаді. При цьому використовуються матеріали спеціалізованих мовних коледжів та ВНЗ.

***Ключові слова:** загальна англійська мова, співставлення, міжнародний навчальний центр, двомовність, диспетчер, програма підготовки, Канада.*

Введення більш суворих умов для загального використання англійської мови як засобу міжнародного телефонного зв'язку більш ніж вчасно. Обставини декількох важких авіаційних подій і передумов до них висвітили роль, що відіграли в них комунікативні помилки. У нестандартних ситуаціях, коли необхідно швидко пояснити ситуацію диспетчерові, прийняти та виконати його вказівки, потрібно досить вільне володіння загальною англійською мовою, а володіння стандартною фразеологією стає не таким актуальним, яким би швидким і впевненим воно не було.

Вивчення іноземної мови з опорою на рідну мову лежить в основі перекладного методу. При цьому все більша популяризація прямого методу навчання англійській мові не враховує вплив рідної мови на сам процес мовної підготовки. У цей час навчання англійській мові за кордоном ґрунтується на балансі між цими двома методами.

У Канаді, особливо у Квебеку, є висока потреба у двомовних диспетчерах. Переважна більшість персоналу повітряного руху вважають, що студентам-пілотам потрібно мати доступ до французької мови в аварійній ситуації. Був відзначений такий приклад, коли двомовний американський диспетчер використовував французьку мову, щоб допомогти студенту-пілоту у вирішенні аварійної події.

Канадські ліцензії, які були видані після 5 березня, 2008, вимагають наявності кваліфікаційної відмітки про володіння французькою або англійською мовою (або обома).

АТС – це Міжнародний навчальний центр Alaya у Ванкувері, Канада, який спеціалізується в навчанні англійській мові для міжнародного спілкування. Головна мета – підняти відмітки з наших студентів якомога

швидше та збільшити їх майстерність володіння англійською мовою. Підготовка проводиться в формі малих, інтенсивних класних занять із зручною атмосферою, де студенти можуть досягти свого повного потенціалу в прихильному і професійному середовищі [1].

Міжнародний навчальний центр проводить підготовку відповідно до різних навчальних програм.

Програма TOEIC з наданням відповідного сертифікату – англійська мова для міжнародного спілкування

Програма TOEIC розроблена для студентів, які володіють англійською мовою на рівнях від Intermediate до Advanced відповідно до шкали ESL, і охоплює граматику, читання, аудіювання, знання словникового запасу та практичне тестування. Ця програма є добре організованим та інтенсивним курсом з поглибленого вивчення англійської мови, який містить щоденні домашні завдання, зрізи словникового запасу, щотижневі тести та якісний інструктаж [1].

Дипломна програма TESOL – викладання англійської мови студентам, які є носіями іноземних мов

Навчальна програма підготовки вчителів TESOL розроблена для міжнародних студентів і канадців, які володіють англійською мовою на рівнях від Intermediate до Advanced, які бажають вивчити, яким чином викладати англійську мову носіям інших мов. Ця стандартна програма, обсяг якої складає 100 годин, зосереджена на комунікативному підході та містить викладацькі теорії та стратегії, а також практичні методи викладання англійської граматики, говоріння, читання, аудіювання та письма [1].

Програми у співпраці зі школою, яка є партнером АТС

Загальні програми з ESL – говоріння, письмо, читання та аудіювання

Ця програма розрахована на студентів з 6 різними рівнями ESL, починаючи від Beginner, Intermediate та закінчуючи Advanced, і є ідеальною для студентів, які планують досягти високого рівня навиків з англійської мови і шукають максимальну вигоду від курсу з загальної англійської мови. Програма охоплює всі області майстерності володіння англійською мовою та реалізується відповідно за розкладом, який розробляється заздалегідь для розвитку чотирьох навичок – говоріння, письма, читання та аудіювання – і забезпечення можливості проведення практики із швидкості та точності говоріння [1].

Курси формування навичок з англійської мови – говоріння, аудіювання, словниковий запас, вимова, письмо.

Курси формування навичок з англійської мови охоплюють певні області англійської мови, а також її академічного вивчення. Ці курси створені для

студентів, яким потрібно формувати навички спілкування, які потрібні в різноманітних професійних і робочих ситуаціях, і що важливіше, вони створені для студентів, які хочуть вивчити англійську мову більш досконало і швидко. Вони є ідеальним рішенням для студентів, яким потрібно відновити їх знання англійської мови або поліпшити свою роботу в специфічних областях, необхідних для їх професійної кар'єри або академічних цілей [1]. Курси охоплюють удосконалення навиків говоріння (щоденні ситуації, обговорення), аудіювання, розширення словникового запасу, вдосконалення навиків вимови та письма; підвищення рівня усіх мовних навичок взагалі до Higher/Advanced.

Програма підготовки з використанням мережі Інтернет до складання тесту TOEFL (TOEFL iBT)

Програма підготовки TOEFL iBT вимагає наявності навиків володіння англійською мовою на рівні Intermediate та розроблена для слухачів ESL, які хочуть підготуватися для цього міжнародно визнаного університетського вхідного іспиту та водночас поліпшити свій рівень володіння загальною англійською мовою. Ця програма спеціально розроблена для того, щоб підготувати студентів для нових завдань TOEFL iBT і пропонує інтенсивне вивчення і практику відповідно до нової версії тесту TOEFL. Програма включає стратегії, які дають змогу пройти випробування, аналіз елементів граматики, написання есе, формування навичок аудіювання та побудування словарного запасу. Студенти використовуватимуть комп'ютерну лабораторію і відповідне програмне забезпечення та покращуватимуть свої навички під впливом часових обмежень [1].

College Platon – це приватний освітній лінгвістичний інститут, розташований в серці Монреалю. Він має міжнародну репутацію і пропонує цілий ряд високоякісних мовних курсів.

Студенти навчаються згідно з суворим курсом мовної підготовки, який зосереджується на граматиці, читанні, письмі й усних навичках комунікації. Можливі також консультації для студентів, які, можливо, зазнають труднощів у регулярному класі або хто має фізичних недоліки, які ускладнюють процес навчання [2].

Коледж пропонує навчальні та інструкторські програми, які спеціалізовані таким чином, щоб збільшити необхідний рівень володіння англійською мовою і відповідати вимогам і потребам сьогодення.

Вчителі в Коледжі Platon в процесі мовної підготовки використовують комунікативний підхід, що робить акцент на поліпшенні навичок комунікації, словникового запасу, письмової комунікації, побудування словникового запасу та граматичної точності.

Курси повної зайнятості

Хоча відвідування цих курсів дозволяється всім студентам, вони були

спеціально розроблені для іноземних студентів. Класні заняття тривають 5 годин щодня з понеділка по п'ятницю протягом 6 місяців. Ця програма запропонована для того, хто хоче навчитись вільно розмовляти новою мовою у короткий термін. Домашнє завдання задається щодня, при цьому студенти можуть бачити свою успішність корекцій їх досягнень протягом класних занять [2].

Кожен студент є відповідальним за його/її темп навчання, і якщо студент працелюбний, він / вона зможе досить стерпно спілкуватися вже в кінці триместру.

Курси часткової зайнятості (англійська та французька мови)

Спеціальний курс вивчення англійської/французької мови був створений для студентів, які бажають відвідувати напівінтенсивний клас. Цей курс триває 6 годин на тиждень, при цьому заняття проводяться увечері. Проводиться підготовка груп чисельністю 8-12 студентів. Ці курси тривають від 4 до 24 тижнів, при цьому студент, можливо, може розпочати свою підготовку в будь-який час, який йому підходить.

Приватні курси – вивчення всіх іноземних мов.

Приватна підготовка складена в тій же формі, що і груповий інструктаж, тільки з тією винятковою різницею, що студент проходить індивідуальний інструктаж. Приватна підготовка також може бути інтенсивною. Студент має перевагу, а саме можливість створення розкладу процесу підготовки, який найбільш придатний для нього/неї (з урахуванням того, що інструктор повинен бути вільним у бажаний час).

Служба освітнього тестування Канади (Education testing Service Canada inc.)

Використовує мовленнєві так письмові тести TOEIC, які зараз використовуються в Канаді.

Протягом більш ніж 25 років, організації, школи та студенти, які вивчають англійську мову як другу іноземну у всьому світі використовують Тест з англійської мови для міжнародного спілкування ETS (TOEIC) для визначення майстерності володіння англійською мовою на основі перевірки навичок аудіювання та читання [3].

Сьогодні за допомогою тестових завдань TOEIC можна визначити якість англомовних навиків окремо взятої людини, аналізуючи всі чотири мовні навички, які є необхідними для спілкування: аудіювання, читання, говоріння та письмо.

Тестові завдання TOEIC на перевірку навичок говоріння та письма [3]:

– надають об'єктивну оцінку якості навиків з комунікативної англійської мови;

– пропонують кількісний стандарт оцінювання сформованості навичок з комунікативної англійської мови;

- надійні, при цьому отримані бали є завжди точними та послідовними;
- пропонують додаткові ресурси, у тому числі оперативне тестування в режимі on-line;
- створені ETS, світовим лідером в сфері оцінювання англomовної компетенції;
- безпечне, надійне та зручне проведення тестування з використання мережі Інтернеті.

Канадський коледж з англійської мови (Canadian College of English Language) теж запрошує студентів усього світу вивчати англійську мову в Канаді. Деякі з курсів, які цей Коледж пропонує: Інтенсивна англійська, Курс з отримання посвідчення та диплому з англійської мови, підготовка до тестувань (TOEFL; TOEIC; IELTS; Кембрідж FCE, CAE & CPE), англійська мова академічних цілей (Університет Alberta), курс активної англійської мови тощо.

Інтенсивний / свержінтенсивний курс з англійської мови

Програми з англійської мови розроблені з метою поліпшення загального рівня компетентності з англійської мови. Ці програми мають намір підготувати студентів для таких екзаменаційних випробувань, як Кембрідж і TOEFL, для вирішення кар'єрних питань, або задовольнити особистісну зацікавленість [4].

Зміст Курсу

Вранці студенти вивчають загальну англійську мову. Взагалі існують шість рівнів мовної компетентності, починаючи з Elementary та закінчуючи Upper Advanced. Новий підручник Headway використовується для класних занять на рівні складності від Elementary до Upper Intermediate, а підручник Masterclass Кембріджа використовується для класних занять на рівні складності від Advanced до Upper Advanced (FCE, CAE, CPE). Студенти вивчають читання, письмо, комунікацію та структуру англійської мови, які входять в цей комплексний курс [4].

Час після обіду (факультативні програми)

Факультативні класи передбачають вивчення таких елементів: комунікація, поточні події та засоби масової інформації, англійська мова для бізнесу, граматики, вимова, створення словникового запасу, письмо, TOEFL і TOEIC [4].

Курс з отримання посвідчення та диплому з англійської мови

Він містить програми підготовки з англійської мови, які створені з метою розвитку загальної англomовної компетентності. Ці програми мають намір підготувати студентів [4]:

- складання екзаменів, таких як Кембрідж і TOEFL,
- вступу до університетів,
- вирішення кар'єрних питань,

або

- задовольнити особистісну зацікавленість.

Зміст Курсу

Вранці студенти вивчають загальну англійську мову. Взагалі існують шість рівнів мовної компетентності, починаючи з Elementary та закінчуючи Upper Advanced. Новий підручник Headway використовується для класних занять на рівні складності від Elementary до Upper Intermediate, а підручник Masterclass Кембріджа використовується для класних занять на рівні складності від Advanced до Upper Advanced (FCE, CAE, CPE). Студенти вивчають читання, письмо, комунікацію та структуру англійської мови, які входять в цей комплексний курс.

Час після обіду (факультативні програми)

Факультативні класи включають вивчення таких елементів: комунікація, поточні події та засоби масової інформації, англійська мова для бізнесу, граматики, вимови, створення словникового запасу, письмо, TOEFL і TOEIC [4].

Курс з активної англійської мови

До цього курсу входять: комбінація занять з англійської мови в малих групах, приватні консультації, окремі для кожного, індивідуалізоване навчання з використання комп'ютерів, вибір спеціалізованих факультативних курсів, стажування, або використання адміністративних послуг.

Заняття в малих групах

Курс класних занять проводиться протягом 18 годин за тиждень з використанням комплексного розкладу, розробленого для дорослих студентів. Максимальна кількість студентів в класі складає 9 осіб, мінімальний вік яких – 25 років. Уроки проводяться з понеділка по п'ятницю, з перервою в 10:10. Студенти можуть увійти до класу в будь-який день, до того ж тривалість підготовки не має обмеження [4].

Факультативні курси

Студенти активних курсів можуть відвідувати широкий діапазон спеціальних факультативних занять, що пропонуються студентам, які відвідують регулярне CCEL. Існують 20 альтернатив, які пропонуються протягом року, а саме: розмова, комунікація, підготовка до іспиту, підготовка з використанням комп'ютерів, письмо та граматики тощо. Деякі факультативи вимагають наявності попереднього рівня володіння англійською мовою, інші – тільки початковий рівень. Кожний проводиться по два факультативи з понеділка по четвер. Студенти можуть вивчати один або два факультативи кожного тижня і відвідувати класні заняття в будь-який понеділок. Часи п'ятниці після обіду є вільними для суспільних і розважальних дій, тестувань, консультацій та індивідуального навчання [4].

Характеристики проведення курсу з активної англійської мови [4]:

- кожен клас містить 15 студентів;
- мінімальний вік студентів – 16 років;
- проведення одного або двох факультативів у другій половині дня;
- широкий діапазон дисциплін, що вивчаються.

Центр доступу до міжнародної англійської мови

(Access International English Language Center)

Курси повної зайнятості з авіаційної англійської мови – 20 уроків на тиждень

В процесі підготовки відповідно до Програми цих курсів студенти засвоюватимуть усі навички, які їм необхідні, щоб ефективно спілкуватися англійською мовою. Класні заняття зосереджені на лінгвістичних галузях іноземної мови, що вивчається: розмова, аудіювання, читання, граматики, письмо, створення словникового запасу, діалекти та сленг. Всі класи приділяють особливу увагу говорінню та письму.

Слухачі відвідують такі класи [5]:

- читання й усне спілкування;
- базові мовні навички;
- граматики, діалекти, створення словникового запасу;
- аудіювання та говоріння.

Знання студентів повинні відповідати рівням від Beginner до Advanced.

Курси повної зайнятості з авіаційної англійської мови+ - 25 уроків на тиждень

Програма цього курсу є майже такою самою, що й попереднього, але вона має 5 додаткових уроків на тиждень з говоріння та вимови. Також курс містить унікальні класи спілкування Клубу дружньої бесіди. Ці класи спеціально створені з метою стимулювання потреби у невимушеному спілкуванні. Він також містить класи вимови.

Слухачі відвідують такі класи [5]:

- читання й усне спілкування;
- базові мовні навички;
- граматики, діалекти, створення словникового запасу;
- аудіювання та говоріння;
- додатковий 1 урок на день зі спілкування та вимови.

Знання студентів повинні відповідати рівням від Beginner до Advanced.

Англомовний тур відповідно до курсу з повною зайнятістю – 20 уроків на тиждень

Підготовка проводиться відповідно до Програми курсу з повною зайнятістю з авіаційної англійської мови (20 уроків/тижні в класі), потім студенти беруть участь у двох подорожах кожного тижня до Торонто. Основа цього курсу – формування у студентів навичок говоріння та аудіювання з англійської мови поза навчальним класом [5].

Слухачі відвідують такі класи:

- читання й усне спілкування;
- базові мовні навички;
- граматики, діалекти, створення словникового запасу;
- аудіювання та говоріння.

Знання студентів повинні відповідати рівням від Beginner до Advanced.

Всесвітній інститут мови – WLI

(Worldwide Language Institute – WLI)

Програму з загальної англійської мови цього інституту було розроблено з метою допомогти студентам вдосконалити їх навички з англійської мови для суспільних, професійних і академічних цілей. При цьому вивчається англійська мова, яка використовується в повсякденних ситуаціях.

Програму з загальної англійської мови створено для формування таких мовних навичок [5]:

– граматики англійської мови (Це структура, яку необхідно розширити словниковим запасом для того, щоб студенти могли спілкуватися. В будь-якій мові існують тисячі слів, але не всі слова при цьому працюють однаково. Слова загальної англійської мови поділяються на 8 основних типів або класів. Програма з загальної англійської мови WLI допоможе студентам зрозуміти та правильно використовувати граматику англійської мови);

– вимови англійською мовою (Словісний наголос – це чарівний ключ до розуміння розмовної англійської мови. Програма з загальної англійської мови приділяє значну увагу особливостям вимови слів англійської мови: звук, інтонація, наголос і механіка мовопородження англійською мовою);

– аудіювання англійської мови (Програма з загальної англійської мови WLI' допоможе студентам поліпшити їх навички аудіювання шляхом застосування аудіоподій, узятих з повсякденних суспільних ситуацій, використовуючи будь-який навчальний засіб, який є доступним на даний час, зокрема розмови, радіопередачі, фільми тощо. Використовується метод занурення в англійське середовище);

– писання англійською мовою (вивчення правильної структури англійської мови, зокрема пунктуації, правил вимови, а також використання великих літер для того, щоб вміти писати есе англійською мовою);

– створення словникового запасу з англійської мови;

– говоріння англійською мовою (говоріння – це, ймовірно, навичка, яку більшість слухачів бажає опанувати щонайшвидше. Студенти вивчають всі секрети ефективної комунікації, зокрема організацію розмови, відповідний словниковий запас, структуру, конструкції погодження та розходження в думках);

– вивчення іноземної мови на основі диференційованого підходу.

Виходячи з цього матеріалу можна зробити такий **висновок**: у Канаді при вивченні елементів загальної англійської мови у зіставленні з рідною

використовується комунікативний підхід, що робить акцент на поліпшенні навиків комунікації, словникового запасу, письмової комунікації, побудування словникового запасу та граматичної точності.

Використана література:

1. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.atcbc.com/index.html>
2. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.studinter.ru/?go=detail&tovar=211>
3. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.etscanada.ca/teachers/listening-reading.php>
4. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.canada-english.com/>
5. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.accessenglish.com/>
6. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.wvli.ca/general-language-program.cfm>

КМИТА Е. В. Методологические аспекты изучения элементов общего английского языка в соотношении с элементами родного языка в Канаде (на базе материалов различных специализированных языковых колледжей и вузов).

В данной статье рассматриваются методологические аспекты изучения элементов разговорного английского языка в сопоставлении с элементами родного языка в Канаде. При этом используются материалы специализированных языковых колледжей и ВУЗ.

Ключевые слова: разговорный английский язык, сопоставление, международный учебный центр, двуязычие, диспетчер, программа подготовки, Канада.

КМИТА Е. V. The methodological aspects of the General English elements', in comparison with the elements of the native language in Canada, learning in Canada (on the basis of the materials of the specialized training colleges and universities).

The methodological aspects of the General English elements', in comparison with the elements of the native language in Canada, learning are described in this article. The materials of the specialized training colleges and universities are used too.

Keywords: the General English language, comparison, international training center, bilingualism, air traffic controller, training program, Canada.

УДК 159.922(075)

**Кучменко О. Б.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглядаються та аналізуються методичні підходи до організації викладання біологічних дисциплін в контексті адаптації студентів до умов вузу. Дисципліна "Фізіологія центральної нервової системи" є другою дисципліною біологічного блоку. Зміст цієї дисципліни, а також форми і методи організації навчальної діяльності сприяє продуктивному засвоєнню студентами базових біологічних знань, які необхідні для наступного вивчення цілого ряду